EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 16.7.2026.
COM(2026) 373 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o primjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1224/2009 o uspostavi sustava kontrole Unije za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike u skladu s njezinim člankom 118. za razdoblje 2020. – 2024.

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o primjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1224/2009 o uspostavi sustava kontrole Unije za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike u skladu s njezinim člankom 118. za razdoblje 2020. – 2024.

1. Uvod i kontekst

Uredbom Vijeća (EZ) br. 1224/2009[1] („Uredba o kontroli”) predviđen je sustav kontrole ribarstva Unije kako bi se osigurala sukladnost s pravilima zajedničke ribarstvene politike[2] (ZRP). Tom uredbom, zajedno s Uredbom o nezakonitom, neprijavljenom i nereguliranom ribolovu (ribolov NNN)[3] te Uredbom o održivom upravljanju vanjskim flotama[4], uspostavljaju se pravila i mjere za kontrolu, inspekciju i izvršenje na temelju globalnog i integriranog pristupa. Uredba o kontroli temelj je ZRP-a koji pruža sveobuhvatan skup mehanizama za njegovu potpunu i učinkovitu provedbu.

U upravljanje sustavom kontrole ribarstva i njegovu provedbu uključeni su države članice, Europska komisija, Europska agencija za kontrolu ribarstva (EFCA)[5] i gospodarski subjekti. Uredba o kontroli primjenjuje se na cijeli lanac ribolovnih aktivnosti od mreže do tanjura.

Ovim se dokumentom ispunjava Komisijina pravna obveza izvješćivanja Europskog parlamenta i Vijeća o primjeni Uredbe o kontroli u državama članicama svakih pet godina (članak 118. stavak 2. Uredbe o kontroli).

Komisija je 2017. i 2021. donijela izvješća o provedbi i evaluaciji Uredbe o kontroli koja su obuhvatila petogodišnja razdoblja, 2010. – 2014. i 2015. – 2019.[6] Izvješća su pokazala da je Uredba o kontroli ključna za postizanje ciljeva ZRP-a i izvršenje mjera očuvanja i upravljanja. Načelima i odredbama Uredbe o kontroli nastojalo se riješiti probleme koji su u prošlosti dovodili do nedovoljne sukladnosti s pravilima o ribarstvu i velikog prelova. Međutim, revizijama i provjerama koje je provela Komisija utvrđeni su znatni nedostaci u provedbi ključnih pravila EU-a. Ti bi nedostaci mogli ugroziti postizanje dugoročnih ciljeva ZRP-a. Osim toga, Uredba o kontroli pridonijela je poboljšanju sustava kontrole ribarstva i sukladnosti s pravilima ZRP-a, ali nije bila u potpunosti prikladna (vidjeti odjeljak 3.1.). Komisija je donijela prijedlog o izmjeni sustava kontrole ribarstva Unije[7] kako bi se otklonili utvrđeni nedostaci. Uredba o izmjeni donesena je 2023.[8] („revidirana Uredba o kontroli”). Mnoge izmjene uvedene revizijom iz 2023. primjenjuju se tek od siječnja 2026. i stoga nisu uzete u obzir u ovom postupku izvješćivanja. Od stupanja na snagu revidirane Uredbe o kontroli

1 SL L 343, 22.12.2009., str. 1.
2 SL L 354, 28.12.2013., str. 22.
3 SL L 286, 29.10.2008., str. 1.
4 SL L 347, 28.12.2017., str. 81.
5 https://www.efca.europa.eu.
6 COM(2017)192 final, COM(2021)316 final.
7 COM(2018) 368 final.
8 Uredba (EU) 2023/2842.

Komisija stavlja težište na pripremu i donošenje potrebnog sekundarnog zakonodavstva. Međutim, to će se uglavnom odvijati nakon izvještajnog razdoblja[9].

Donošenje revidirane Uredbe o kontroli važan je razvoj politike u obuhvaćenom razdoblju. Ključan je to korak prema djelotvornijoj, suvremenijoj i dosljednijoj kontroli koja doprinosi upravljanju ribarstvom. Uredba otklanja dugogodišnje nedostatke u prikupljanju podataka o ulovima i aktivnostima plovila proširenom upotrebom digitalnih sustava za bilježenje i daljinskog elektroničkog praćenja (REM), čime se znatno poboljšava točnost i transparentnost te stvaraju jednaki uvjeti za sve. Cilj je revidiranog okvira digitalizacijom poboljšati provedbu obveze iskrcavanja i poduprijeti sukladnost s ciljevima očuvanja. Uvedeno je i strukturiranije digitalno praćenje plovila duljine preko svega manje od 12 metara i praćenje rekreacijskog ribolova pomoću digitalnih sustava za evidentiranje ulova te je poboljšan sustav sankcija i uvjeti za njegovu provedbu u državama članicama i među njima. Promiče se i administrativno pojednostavnjenje i smanjenje troškova, posebno zamjenom postupaka u papirnatom obliku digitalnim rješenjima, od čega koristi imaju i nadležna tijela i gospodarski subjekti.

U ovom trećem izvješću pruža se pregled primjene temeljnih odredaba Uredbe o kontroli u razdoblju 2020. – 2024. Izvori predstavljenih informacija su: (i) podaci koje su dostavile države članice u skladu s člankom 118. Uredbe o kontroli[10], (ii) informacije iz revizija, provjera i inspekcijskih pregleda, i (iii) rasprave održane u okviru stručnih skupina za kontrolu ribarstva i za sukladnost.

2. Provedba Uredbe o kontroli u državama članicama

Države članice odgovorne su za provedbu sustava kontrole ribarstva. U razdoblju 2020. – 2024. države članice nastavile su poboljšavati provedbu Uredbe o kontroli, iako su u nekoliko država članica tijekom izvještajnog razdoblja utvrđeni ozbiljni nedostaci, posebno u vezi s ključnim odredbama o vaganju i evidentiranju ulova. Ti su nedostaci detaljnije opisani u nastavku.

[9] Osim akta o popisu luka na koje se primjenjuje odstupanje od dopuštenog odstupanja: Provedbena uredba Komisije (EU) 2024/1474 od 24. svibnja 2024. o utvrđivanju pravila za primjenu članka 14. stavka 4. točke (a) Uredbe Vijeća (EZ) br. 1224/2009 u pogledu odstupanja od dopuštenog odstupanja pri procjeni ulova za nerazvrstane iskrcaje i prekrcaje iz ribolova malih pelagijskih vrsta, industrijskog ribolova i ribolova tropskih tuna okružujućim mrežama plivaricama.

[10] Opširan i detaljan sažetak podataka koje su dostavile države članice nalazi se u Sažetom izvješću o podacima koje su dostavile države članice u skladu s člankom 118. Uredbe o kontroli, koje je dostupno na internetskim stranicama Ureda za publikacije Europske unije zajedno s dostavljenim izvornim izvješćima.

2.1. Uvjeti za pristup vodama i resursima te nadzor nad upravljanjem flotom

Da bi se ribolovne aktivnosti uskladile s pravilima ZRP-a, moraju se provoditi s povlasticom za ribolov i, pod određenim uvjetima, odobrenjem za ribolov. U izvještajnom razdoblju ukupan broj valjanih povlastica za ribolov koje su prijavile države članice smanjio se za 6 %, sa 72 562 u 2020. na 68 085 u 2024. U istom su razdoblju države članice prijavile 1669 privremeno ukinutih povlastica za ribolov i 6368 trajno oduzetih povlastica. Broj odobrenja za ribolov također se smanjio za 8 % s 35 128 u 2020. na 32 474 u 2024., pri čemu je 99 odobrenja privremeno ukinuto, a 1664 trajno oduzeto.

Kako bi se postigla učinkovita kontrola, države članice moraju imati sustav za praćenje plovila (VMS). Ribarska plovila čija duljina preko svega iznosi 12 ili više metara moraju biti opremljena uređajem koji nadležnim tijelima omogućuje da ih automatski lociraju i identificiraju. Analiza dostavljenih podataka pokazuje da je pokrivenost VMS-om 2020. iznosila 98 % za plovila dulja od 15 metara, a 2024. neznatno se smanjila na 96 %. Broj plovila duljine preko svega od 12 do 15 metara koja su opremljena VMS-om povećao se s 36 % u 2020. na 48 % u 2024. Države članice izvijestile su i o povećanju postotka plovila duljine preko svega veće od 15 metara koja su opremljena sustavima automatske identifikacije (AIS), s 80 % u 2020. na 84 % u 2024.

VMS je ključan za praćenje i kontrolu ribolovnih aktivnosti, a uključuje upotrebu satelitskih sustava za praćenje pozicije i kretanja ribarskih plovila. Revidiranom Uredbom o kontroli upotreba VMS-a proširena je na kategorije flote koje nisu bile u potpunosti obuhvaćene, a za plovila duljine preko svega manje od 12 metara od 2028. uvodi se blaži sustav. Obuhvaćanje te vrlo velike kategorije plovila važno je postignuće. U revidiranoj Uredbi o kontroli utvrđeno je i kako bi tijela trebala izvješćivati o podacima prikupljenima VMS-om i drugim sustavima za praćenje te ih upotrebljavati za kontrolu i inspekcijske preglede.

Kontrola snage motora ključni je element sustava kontrole ribarstva EU-a. Snaga motora i bruto tonaža dva su pokazatelja kapaciteta regulirana u okviru sustava ulaska/izlaska, pri čemu se ZRP-om utvrđuju ograničenja za oba. Zbog toga upravljanje kapacitetom flote, uključujući sustav ulaska/izlaska za registar ribarske flote Unije, ovisi o točnom i pouzdanom bilježenju tih parametara. Nakon što su u okviru studije Komisije iz 2019.[11] utvrđeni nedostaci u sustavima država članica za kontrolu snage motora, Komisija je pokrenula dijaloge s državama članicama, uključujući 15 dijaloga prije pokretanja postupka zbog povrede. Mnoge države članice potrudile su se ispuniti obvezu certificiranja i provjere snage motora. Kao odgovor na zahtjeve za dodatnu potporu u rujnu 2022. osnovana je tehnička radna skupina koju čine stručnjaci iz država članica uz potporu vanjskog stručnjaka za snagu motora kako bi se poduzele daljnje mjere na temelju zaključaka studije iz 2019. Revidiranom Uredbom o kontroli uklanjaju se utvrđeni nedostaci. Zahtjev za kontinuirano praćenje snage motora visokorizičnih plovila proizvodi učinke od 10. siječnja 2028.[12] Radna skupina izradila je tehničke specifikacije kako bi pomogla državama članicama u provedbi tog zahtjeva. Te su smjernice osmišljene kako bi se državama članicama pomoglo da se pripreme za uspješnu i pravodobnu provedbu tog zahtjeva. Oba dokumenta sa smjernicama javno su dostupna na internetskim stranicama

[11] Studija o provjeri snage motora u državama članicama – Završno izvješće, Ured za publikacije, 2019.

[12] Članak 39.a Uredbe (EU) 2023/2842.

Komisijina Ureda za publikacije[13], čime se državama članicama olakšava priprema za nova pravila koja počinju proizvoditi učinke od 2028. Kontinuiranim povezivanjem i razmjenom informacija nastoji se omogućiti spremnost i sukladnost.

Komisija vodi registar flote EU-a kako bi unaprijedila praćenje podataka o flotama i kapaciteta flota na razini EU-a[14]. Taj registar uključuje bazu podataka koja je djelomično javno dostupna.

2.2. Alati za izvješćivanje o ulovu, vaganje i sljedivost

Kako bi se olakšalo djelotvorno praćenje, ribarska plovila Unije čija duljina preko svega iznosi 10 ili više metara moraju imati očevidnik o ribolovu. Za plovila čija duljina preko svega iznosi 12 ili više metara on mora biti u elektroničkom obliku (e-očevidnik) iako je u izvještajnom razdoblju određenim plovilima čija duljina preko svega iznosi od 12 do 15 metara bilo dopušteno da koriste očevidnik u papirnatom obliku[15]. Podaci pokazuju opći trend smanjenja upotrebe papirnatih očevidnika. Postotak plovila čija duljina preko svega iznosi 12 ili više metara i koja su imala e-očevidnik iznosio je 94 % u 2020. odnosno više od 95 % u 2024. Postotak plovila čija duljina preko svega iznosi od 10 do 12 metara i koja su upotrebljavala e-očevidnike također se povećao s 49 % u 2020. na 66 % u 2024.

Praćenje ulova za plovila čija duljina preko svega iznosi manje od 10 metara moralo se provoditi pomoću planova uzorkovanja, očevidnika u papirnatom obliku ili prodajnih listova. Udio plovila na koje se odnosi svaka od tih metoda praćenja bio je poprilično stabilan u cijelom izvještajnom razdoblju, uz varijaciju od nekoliko postotnih bodova tijekom godina. Planovi uzorkovanja bili su najčešće primjenjivana metoda praćenja. Osim tih oblika kontrole, upotreba e-očevidnika povećala se s 537 u 2020. na 1743 u 2024., što je povećanje od 225 %.

Revidirana Uredba o kontroli doprinijet će tom trendu postupnim proširenjem upotrebe e-očevidnika na sva plovila svih veličina.

Točno vaganje i evidentiranje ulova temelj je upravljanja ribarstvom. Vaganje i evidentiranje ulova ključni su za potrebe kontrole, znanstvene podatke, praćenje iskorištenosti kvota i sprečavanje prelova. U izvještajnom razdoblju Komisija je u državama članicama provela brojne provjere vaganja i evidentiranja ulova u nekoliko morskih bazena. U mnogim su slučajevima nalazi evaluacija Komisije potvrdili ozbiljne nedostatke u vaganju i evidentiranju ulova, posebno za razvrstane i nerazvrstane ulove u Baltičkom moru, Sjevernom moru i zapadnim vodama. Mnogi od tih nedostataka već su dugo prisutni i utvrđeni su u prethodnim evaluacijama Komisije. Situacije se razlikuju među državama članicama, ali otkriveni

---

[13] Europska komisija: Glavna uprava za pomorstvo i ribarstvo i društvo Roos Diesel Analysis B.V., Tehničke smjernice za praćenje, certifikaciju i provjeru snage motora u okviru kontrole ribarstva EU-a – *izradila tehnička radna skupina za snagu motora, podskupina stručne skupine za kontrolu ribarstva*, Europska komisija, 2025.

Europska komisija: Glavna uprava za pomorstvo i ribarstvo i društvo Roos Diesel Analysis B.V., Europska komisija, 2025., Tehničke specifikacije i smjernice za uvođenje uređaja za kontinuirano praćenje snage motora ulovnih plovila.

[14] Registar ribarske flote EU-a.

[15] Do 10. siječnja 2026. države članice mogle su osloboditi te obveze plovila čija duljina preko svega iznosi od 12 do 15 metara i koja: (a) djeluju isključivo na teritorijalnom moru države članice koja je država zastave, ili (b) nikad ne provode više od 24 sata na moru od trenutka isplovljavanja do uplovljavanja u luku.

nedostaci uključuju vaganje na neodobrenim sustavima, izostanak vaganja svih proizvoda ribarstva, neuklanjanje vode i leda iz ulova prije vaganja, nesukladna smanjenja rezultata vaganja, nedostatak učinkovite kontrole i izvršenja te proizvoljno evidentiranje ulova nakon vaganja. Ti nedostaci ometaju ostvarivanje ciljeva ZRP-a, a u nekim slučajevima doprinose pogoršanju biološkog stanja stokova. Komisija je surađivala s dotičnim državama članicama na raspravi o daljnjim mjerama, među ostalim izradi akcijskih planova za otklanjanje utvrđenih problema.

Revidirana Uredba o kontroli pomoći će i u rješavanju tog problema. Njome je propisano da vaganje moraju obavljati ovlašteni gospodarski subjekti i da moraju koristiti sustave koje su odobrile države članice. Odstupanja od zahtjeva za vaganje svih ulova pri iskrcaju prije prijevoza putem uzorkovanja, kontrole i zajedničkih programa kontrole i dalje su na snazi, ali će ih Komisija uskladiti u okviru sekundarnog zakonodavstva.

Unatoč napretku u području sljedivosti, i dalje postoji zabrinutost jer države članice i dalje istražuju razna rješenja kako bi se zajamčila sljedivost proizvoda ribarstva. Ostvaren je različit stupanj napretka u provedbi dugogodišnjih zahtjeva u pogledu sljedivosti za proizvode ribarstva, uz poštovanje regulatornih okvira kojima se nastoji omogućiti transparentnost podrijetla proizvoda i odgovornost u cijelom lancu opskrbe svježim i zamrznutim proizvodima. Neke države članice uvele su digitalne sustave za bilježenje i praćenje proizvoda ribarstva od njihovih mjesta ulova do maloprodaje, čime se unapređuju sljedivost i sukladnost.

Nekoliko je država članica izvijestilo da su sustavi sljedivosti integrirani u nacionalne informacijske sustave za ribarstvo, čime se omogućuje učinkovito digitalno praćenje proizvoda ribarstva. Digitalne platforme omogućuju unos podataka u svakoj fazi lanca opskrbe, od ribara koji prijavljuju ulov do obrade i distribucije pomoću jedinstvenih identifikacijskih oznaka ili QR kodova, kako bi se vodila potpuna evidencija dostupna za provjeru.

S druge strane, druge su države članice uvele tehnološka poboljšanja kao što su mobilne aplikacije i softver posebno osmišljeni za unapređenje sljedivosti. Ti alati olakšavaju razmjenu informacija među subjektima u ribarstvu, inspektorima i kupcima te doprinose detaljnom praćenju tijekom inspekcijskih pregleda, čime se omogućuje generiranje izvješća u stvarnom vremenu kako bi se postigao integritet lanca opskrbe. I dalje postoje poteškoće, posebno u postizanju potpune sukladnosti u cijelom lancu opskrbe, a potrebna je standardizacija u maloprodajnom i veleprodajnom sektoru. Neke države članice oklijevaju s izvršenjem sveobuhvatne sukladnosti dok se ne postigne dosljednost u cijelom EU-u jer primjećuju razlike u prihvaćanju tehnologije i izvršenju politika. Multinacionalna poduzeća također imaju poteškoća s usklađivanjem prekograničnog poslovanja, što naglašava potrebu za usklađenim propisima.

Revidirana Uredba o kontroli pomoći će u rješavanju tih pitanja. Postupno je uvela digitalizaciju za postojeće zahtjeve u pogledu sljedivosti i proširila ih na svježe i zamrznute proizvode od 2029., a detaljnija pravila donijet će se u okviru sekundarnog zakonodavstva.

2.3. Posebni programi kontrole i inspekcije

Europska agencija za kontrolu ribarstva (EFCA) i države članice provele su na nacionalnoj razini posebne programe kontrole i inspekcije koje je Komisija donijela za šest morskih bazena Unije[16]. EFCA se pobrinula za operativnu koordinaciju inspekcijskih pregleda na regionalnoj razini u okviru planova o zajedničkom korištenju sredstava. Ukupan broj inspekcijskih pregleda koje su države članice i EFCA provele u okviru planova o zajedničkom korištenju sredstava od 2020. do 2024. bio je veći od 230 000, pri čemu je 2024. provedeno više od 45 000 inspekcijskih pregleda. Postotak pretpostavljenih[17] prekršaja gospodarskih subjekata u okviru inspekcijskih pregleda na moru i na kopnu prosječno je iznosio 8 %, uz prosjek za sve godine i morske bazene u rasponu od 2 % do više od 50 %[18]. Većina pretpostavljenih prekršaja gospodarskih subjekata otkrivenih tijekom inspekcijskih pregleda na moru i kopnu u sklopu planova o zajedničkom korištenju sredstava povezana je s pogrešnim izvješćivanjem o ulovu i nesukladnosti s pravilima o tehničkim mjerama. Pretpostavljeni prekršaji gospodarskih subjekata povezani s pogrešnim izvješćivanjem 2024. činili su više od 40 % ukupnog broja pretpostavljenih prekršaja na svim područjima osim u Sredozemnom moru. Prekršaji povezani s pogrešnim izvješćivanjem činili su gotovo 80 % pretpostavljenih prekršaja gospodarskih subjekata u Baltičkom moru i dostigli su 50 % u planovima o zajedničkom korištenju sredstava za zapadne vode sjeveroistočnog Atlantika. Kad je riječ o planu o zajedničkom korištenju sredstava za Sredozemlje, pretpostavljeni prekršaji povezani s nesukladnošću gospodarskih subjekata s pravilima o tehničkim mjerama i pogrešnim izvješćivanjem činili su 30 % svih pretpostavljenih prekršaja, a preostalih je 70 % povezano s nesukladnošću s drugim pravilima ili sljedivošću[19].

Nove tehnologije, kao što su tehnologije za promatranje Zemlje, proteklih su godina doprinijele kontroli ribarstva. U suradnji s Europskom agencijom za pomorsku sigurnost (EMSA) EFCA pruža pomorsku sliku Komisiji i tijelima država članica (sustav upravljanja informacijama), a koristila se satelitskim daljinskim istraživanjem za otkrivanje plovila, identifikaciju meta i druge posebne zadaće praćenja.

2.4. Kontrola obveze iskrcavanja

Obveza iskrcavanja u potpunosti je stupila na snagu u siječnju 2019. i jedan je od osnovnih elemenata ZRP-a. Države članice nisu postigle osobit napredak u kontroli i izvršenju njezine primjene od početka njezina postupnog uvođenja u siječnju 2015. Komisija je provela niz revizija kako bi ocijenila mjere koje su države članice donijele kako bi zajamčile kontrolu i izvršenje obveze iskrcavanja te točno dokumentiranje svih ulova. Nalazi tih revizija (zajedno

---

[16] Istočni Atlantik i Sredozemno more, Crno more, Baltičko more, Sjeverno more i zona ICES-a II.a, zapadne vode sjeveroistočnog Atlantika i Indijski ocean od 2024.

[17] Pojam „pretpostavljeni prekršaj” odnosi se na prekršaje koje je otkrio inspektor i koji su prijavljeni u izvješću o inspekcijskom pregledu prije nego što nadležno tijelo ili sudac donesu odluku.

[18] Godišnje izvješće EFCA-e za 2019.pdf.

[19] Jedna je sredozemna država članica provela velik broj inspekcijskih pregleda na tržištu, što barem djelomično objašnjava tu razliku između plana o zajedničkom korištenju sredstava za Sredozemlje i drugih planova o zajedničkom korištenju sredstava.

s ostalim izvješćima kao što su izvješća o evaluaciji koja je pripremila EFCA u suradnji sa stručnim skupinama za regionalnu kontrolu[20] i izvješća država članica) upućuju na to da se ulovi u nekoliko morskih bazena u velikoj mjeri, nezakonito i nedokumentirano odbacuju. Pokrenuti su postupci zbog povrede protiv pet država članica jer nisu donijele potrebne mjere za kontrolu i izvršenje obveze iskrcavanja. Ti postupci zbog povrede zaključeni su 2024. s obzirom na odredbe revidirane Uredbe o kontroli u kojoj su uvedena nova pravila radi jačanja djelotvorne kontrole i izvršenja obveze iskrcavanja. Ona obuhvaćaju poboljšane i digitalizirane sustave za bilježenje ulova i izvješćivanje o njemu, stroži sustav sankcija zbog nesukladnosti i obveznu ugradnju, do 10. siječnja 2028., funkcionalnog sustava daljinskog elektroničkog praćenja (REM) na plovilu, uključujući nadzorne kamere (CCTV). Mogu uključivati i druge instrumente i/ili opremu za ulovna plovila čija duljina preko svega iznosi 18 ili više metara i koja predstavljaju visok rizik od nesukladnosti s obvezom iskrcavanja.

Daljinsko elektroničko praćenje uz primjenu nadzornih kamera i senzora pokazalo se kao troškovno najučinkovitiji način kontrole i izvršenja ribolovnih aktivnosti na moru za države članice. EFCA je 2024. u suradnji s državama članicama ažurirala svoje tehničke smjernice i minimalne specifikacije za daljinsko elektroničko praćenje[21].

Prije isteka roka 2028. Komisija surađuje s EFCA-om na razvoju metodologije procjene rizika za utvrđivanje visokorizičnih segmenata flote za ugradnju sustava daljinskog elektroničkog praćenja. Razvit će detaljna pravila i tehničke specifikacije za ugradnju i rad sustava daljinskog elektroničkog praćenja, uzimajući u obzir tehničke smjernice EFCA-e.

2.5. Inspekcijski pregledi i izvršenje

Broj osoba koje su države članice ovlastile za obavljanje inspekcijskih pregleda u ribarstvu ostao je stabilan: 2020. bilo ih je 13 449, a 2024. 13 490. Teško je procijeniti stvarno povećanje broja osoblja koje je posvećeno kontroli ribarstva jer se ovlasti inspektora razlikuju među državama članicama[22].

Države članice izvijestile su o ukupno 367 227 inspekcijskih pregleda u razdoblju 2020. – 2024. Ako se usporedi udio inspekcijskih pregleda na četiri glavne lokacije, 50 % provedeno ih je u luci / pri iskrcaju, 25 % na moru, 21 % na tržištu i 4,5 % tijekom prijevoza.

Države članice izvijestile su da je 2020. upotrijebljeno 1061 patrolno plovilo[23] za inspekcijske preglede u ribarstvu, a 2024. 1015 patrolnih plovila s ukupno više od 115 000 dana ophodnje na moru u izvještajnom razdoblju 2020. – 2024., dok je za razdoblje 2015. – 2019. prijavljeno gotovo 100 000 dana ophodnje na moru. Države članice izvijestile su i o ukupno 72 nadzorne letjelice namijenjene kontroli i nadzoru ribarstva do 2024., s ukupno gotovo 33 000 sati nadzora u petogodišnjem razdoblju. Povećala se i upotreba novih tehnologija za nadzor. Do 2024. sedam država članica izvijestilo je da je upotrijebilo 56 bespilotnih letjelica, što je

[20] Evaluacija sukladnosti – Europska agencija za kontrolu ribarstva.

[21] Tehničke smjernice i specifikacije za primjenu daljinskog elektroničkog praćenja (REM) u ribarstvu EU-a (2019.) – Europska agencija za kontrolu ribarstva.pdf.

[22] Inspektorima se može smatrati razno državno osoblje, od specijaliziranih ribarskih inspektora do policije i carinskih službenika.

[23] Jednonamjenska i višenamjenska patrolna plovila.

povećanje u odnosu na prethodno razdoblje, u kojem je do 2019. prijavljeno 39 uređaja u funkciji.

U razdoblju 2020. – 2024. države članice prijavile su više od 551 500 pretpostavljenih prekršaja gospodarskih subjekata. Kod broja teških prekršaja bio je vidljiv uzlazan trend i taj se broj povećao s oko 1445 u 2020. na 1979 u 2024. U prosjeku je otprilike svaki osmi pretpostavljeni prekršaj potvrđen.

Najčešći pretpostavljeni prekršaji gospodarskih subjekata bili su povezani s očevidnikom o ribolovu i iskrcajnom deklaracijom (26 %), sljedivošću (25 %) i ribarskim plovilima koja ne moraju upotrebljavati očevidnik ili ispunjavati zahtjeve u pogledu iskrcajne deklaracije (8 %). Broj pretpostavljenih prekršaja u skladu sa svakom glavom Uredbe o kontroli bio je sljedeći: 53 % iz glave IV.: Nadzor ribolova, 41 % iz glave V.: Kontrola stavljanja na tržište i 6 % iz glave III.: Opći uvjeti pristupa vodama i resursima.

Komisija je 2019. pokrenula studiju o sustavima sankcija u državama članicama[24]. Cilj te studije bila je detaljna analiza i ocjena uspješnosti nacionalnih sustava sankcija, a posebno sankcija koje su države članice primijenile na prekršaje od 2015. do 2019. Studija ukazuje na to da je potrebni pravni okvir u državama članicama uglavnom cjelovit i da je mnogo država članica poboljšalo svoj pravni okvir u proteklih pet godina. Međutim, u studiji je istaknuto i da je u nekim državama članicama provedba sustava kaznenih bodova odgođena ili još nije funkcionirala te da postoje drugi nedostaci u provedbi, kao što su trajanje postupaka sankcioniranja i razina određenih sankcija. Ti su nalazi pokazali da je, iako se stanje poboljšalo u razdoblju 2015. – 2019. u odnosu na razdoblje 2010. – 2014., trebalo učiniti više kako bi se postigli jednaki uvjeti za sve te učinkovitost, odvraćajući učinak i proporcionalnost sankcija koje se primjenjuju u svakoj državi članici. Na temelju nalaza studije i drugih relevantnih podataka Komisija je pokrenula 15 ciljanih dijaloga prije pokretanja postupka zbog povrede s dotičnim državama članicama. Potrebno je uzeti u obzir velike promjene uvedene revidiranom Uredbom o kontroli, kojima se od 10. siječnja 2026. dodatno unapređuju i usklađuju sustavi država članica za izvršenje i sankcioniranje kaznenih djela u ribarstvu. Te će promjene pomoći u uklanjanju preostalih nedostataka u izvršenju u državama članicama, među ostalim usklađivanjem minimalnih administrativnih sankcija, proširenjem popisa teških prekršaja i unapređenjem postojećih pravila o sustavu kaznenih bodova za zapovjednike plovila.

2.6. Podaci i informacije

Države članice Komisiji redovito dostavljaju podatke o ulovu i trudu. Time se omogućuje praćenje ukupnog dopuštenog ulova i iskorištenja kvote. Važan element rada država članica i Komisije na poboljšanju praćenja kvota je osiguravanje kvalitete podataka, koje se postiže odgovarajućim potvrđivanjem i unakrsnim provjeravanjem podataka. Kad je riječ o obvezi uspostave sustava automatskih unakrsnih provjera i potvrđivanja podataka, osam od 22 države članice u potpunosti je provelo automatske provjere i unakrsne provjere. Većina država članica još nije u potpunosti provela automatsko potvrđivanje i unakrsnu provjeru podataka o ribarstvu, što je propisano člankom 109. Uredbe o kontroli. Većina ih je uspostavila potrebne IT sustave,

[24] Studija o sustavima sankcija država članica zbog kršenja pravila zajedničke ribarstvene politike.

ali mnogima nedostaju sustavni i dokumentirani postupci za utvrđivanje i praćenje nepravilnosti u podacima, kao što su nepodudarnosti u dokumentaciji o ulovu i nevjerodostojni podaci o ulovu. Države članice moraju do 10. siječnja 2027. poduzeti potrebne mjere kako bi ispunile jedinstvene uvjete za potvrđivanje i unakrsnu provjeru podataka utvrđene u člancima od 49. do 52. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2025/2196. Tri države članice trenutačno provode djelomično automatizirane unakrsne provjere uz ručne provjere, a sedam država članica još nije uspostavilo automatizirane sustave unakrsne provjere.

Kako bi se poboljšala djelotvornost i učinkovitost razmjene podataka, Komisija je 2016. utvrdila obvezujući raspored za uvođenje norme za upravljanje podacima o ribarstvu UN/FLUX (United Nations Fisheries Language for Universal eXchange) u državama članicama. Pomoću norme UN/FLUX regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom i države u cijelom svijetu prvi put mogu upotrebljavati jedinstvenu, univerzalnu normu za automatizaciju prikupljanja i širenja podataka o ribarskom ulovu. Norma je usklađena i s normama za elektroničku razmjenu podataka u drugim sektorima primjenom normi UN/CEFACT-a (Centar Ujedinjenih naroda za olakšavanje trgovine i elektroničko poslovanje), npr. za poreze i sljedivost hrane. U izvještajnom razdoblju Komisija je intenzivno surađivala s državama članicama kako bi one provele normu UN/FLUX. Informacijski sustav razmjene FLUX Transportation Layer (FLUX TL) sad je u upotrebi u Komisiji i u 23 dotične države članice. Sve razmjene podataka o ribarstvu odvijaju se na središnjoj platformi za razmjenu podataka, kojom upravlja Glavna uprava MARE. Putem te se platforme Komisiji mogu slati i potvrđeni podaci i sadržaj u standardnim formatima. Sve države članice sad s Komisijom razmjenjuju ukupne podatke o ulovu, podatke o poziciji plovila i podatke o floti u formatu UN/FLUX.

3. Mjere koje je poduzela Komisija

U izvještajnom razdoblju Komisija je i dalje imala središnju ulogu u podupiranju i nadzoru provedbe sustava kontrole ribarstva Unije. To je uključivalo održavanje struktura koje omogućuju razmjenu podataka o ribarstvu, provedbu revizija i provjera, davanje smjernica državama članicama i sazivanje stručnih skupina radi pojašnjenja tehničkih aspekata pravila kontrole. Te su mjere poboljšale provedbu Uredbe o kontroli i doprinijele usklađenijem i djelotvornijem sustavu kontrole u cijeloj Uniji.

3.1. Zakonodavstvo i razvoj politike

Važan događaj u izvještajnom razdoblju bio je politički dogovor koji su postigli Europski parlament i Vijeće i koji je doveo do donošenja revidirane Uredbe o kontroli ribarstva, koja je na snazi od siječnja 2024. Revizijom se otklanjaju dugogodišnje poteškoće utvrđene u evaluacijama, revizijama i savjetovanjima s dionicima te se uzima u obzir činjenica da je djelotvorna kontrola ključna za održivo ribarstvo, pošteno tržišno natjecanje i povjerenje potrošača.

U reviziji se uzimaju u obzir i nove znanstvene i tehnološke spoznaje. Njome se jača kapacitet Unije za sprečavanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova (ribolov NNN) u skladu s međunarodnim obvezama. Pošteno tržišno natjecanje u svim državama članicama i

jednako postupanje prema gospodarskim subjektima ključni su za revidirani sustav, kojim se usklađuju definicije u cijelom ZRP-u i propisima o hrani, a pravila kontrole proširuju se na veći raspon aktivnosti i plovila. U reviziji se prednost dala pojednostavnjenju i smanjenju administrativnog opterećenja, uglavnom digitalizacijom i postupnim promjenama tijekom pet godina.

Novi okvir uvodi sveobuhvatnu modernizaciju kontrole od mreže do tanjura. Digitalno izvješćivanje postaje norma za sva plovila, a e-očevidnici, iskrcajne deklaracije i prodajni listovi omogućuju potpunije i pravodobnije informacije. Podaci o poziciji plovila prenosit će se u stvarnom vremenu, a digitalna sljedivost primjenjivat će se u cijelom lancu opskrbe, uključujući uvezene proizvode, kako bi se svi proizvodi ribarstva i akvakulture mogli pratiti natrag do njihova izvora. Sustav proširuje praćenje na rekreacijski i artizanalni ribolov te propisuje bolje bilježenje slučajnog ulova osjetljivih vrsta. Unapređuju se i pravila o vraćanju ribolovnog alata koji se nalazi na kraju svojeg životnog ciklusa i izvješćivanju o njemu kako bi se doprinijelo ograničavanju morskog otpada.

Praćenje obveze iskrcavanja može se poboljšati daljinskim elektroničkim praćenjem, uključujući nadzorne kamere, za plovila duljine preko svega veće od 18 metara koja su procijenjena kao visokorizična. Okvir za izvršenje ažuriran je i pojednostavnjen, definicija teških prekršaja je jasnija, sustav kaznenih bodova usklađeniji i transparentniji, a nacionalni registri prekršaja koji olakšavaju sustavnu razmjenu informacija poboljšani su. Te promjene zajedno omogućuju dosljednije i predvidljivije izvršenje i povećavaju povjerenje u ZRP.

Revizija se temelji i na nalazima evaluacije prethodne Uredbe o kontroli u okviru programa REFIT, u kojoj je istaknuta potreba za jednostavnijim i učinkovitijim pravilima. Pojednostavnjenje je u prvom planu u cijelom novom okviru. Komisija je nastavila primjenjivati načela programa REFIT pri pripremi sekundarnog zakonodavstva, pri čemu je posebnu pozornost posvetila pojednostavnjenju, proporcionalnosti i praktičnoj provedbi. Mnoge tehničke odredbe također će se postupno konsolidirati i ažurirati paketom provedbenih i delegiranih akata, za koje se očekuje da će smanjiti broj postojećih članaka i priloga u provedbenom aktu iz 2011.[25] te pružiti jasnije i korisnije smjernice. U skladu s Komisijinom agendom za bolju regulativu revizijom se smanjuje nepotrebno administrativno opterećenje, postupci u papirnatom obliku zamjenjuju digitalnim alatima, pojednostavnjuju zahtjevi u pogledu izvješćivanja i sljedivosti te pojašnjavaju definicije i postupci kako bi se zajamčila veća pravna sigurnost.

Nakon donošenja revidirane Uredbe o kontroli u prvom je planu provedba. Komisija priprema sveobuhvatan paket provedbenih i delegiranih akata kako bi se propisale potrebne tehničke specifikacije za postupnu primjenu novih pravila 2024., 2026.[26], 2027. i 2028. Područje primjene tih akata obuhvaća, među ostalim, detaljne zahtjeve za elektroničko izvješćivanje,

[25] Provedbena uredba Komisije (EU) br. 404/2011 od 8. travnja 2011. o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1224/2009 o uspostavi sustava kontrole Zajednice za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike.

[26] C(2025)5784, C(2025)7501, C(2025)815, C(2025)2888.

digitalnu sljedivost, alate za geopozicioniranje manjih plovila, daljinsko elektroničko praćenje te postupke vaganja i uzorkovanja. Komisija je pokrenula opsežna savjetovanja s državama članicama i dionicima kako bi sekundarno zakonodavstvo bilo korisno, proporcionalno i usklađeno s kontrolom koja se temelji na riziku.

Revidirano zakonodavstvo donosi suvremeniji, učinkovitiji i transparentniji okvir za kontrolu koji doprinosi održivom ribarstvu, poštenom tržišnom natjecanju i informiranosti potrošača. Komisija će se u narednim godinama usredotočiti na potpunu i dosljednu provedbu novog sustava u cijeloj Uniji kako bi se ciljevi ZRP-a ostvarili u praksi. Svojim će radom nastojati pojednostavniti i smanjiti administrativno opterećenje. Važnu ulogu u provedbi imaju i države članice, koje trebaju u potpunosti iskoristiti brojna prijelazna razdoblja predviđena revidiranim okvirom kako bi na svojoj razini pripremile tu provedbu.

3.2. Podaci i informacije

U razdoblju 2020. – 2024. Komisija je nastavila razvijati i održavati potrebnu informatičku infrastrukturu kako bi državama članicama omogućila razmjenu podataka o ribarstvu u formatu UN/FLUX. Softver FLUX TL razvijen je do razine tehnološke zrelosti na kojoj se može nositi s velikom količinom razmijenjenih podataka, koja će se dodatno povećati kad se obveze izvješćivanja iz VMS-a i e-očevidnika prošire na sva plovila u skladu s revidiranom Uredbom o kontroli.

Komisija je nastavila predlagati provedbene i delegirane akte koji sadržavaju detaljna pravila za razmjenu podataka unutar EU-a i s međunarodnim partnerima. Ti dokumenti dogovoreni su s državama članicama u okviru stručne skupine za elektronički sustav izvješćivanja i upravljanje podacima.

Komisija je razvila standardizirane formate za razmjenu podataka o odobrenjima za ribolov i izvješćima o inspekcijskom pregledu. Sustav LICENSE za razmjenu odobrenja za ribolov između država članica, trećih strana i Komisije stavljen je u funkciju u prosincu 2020. Njegov razvoj i dalje obuhvaća sva odobrenja za vanjsku ribarsku flotu. Komunikacija između država članica i Komisije trenutačno je u potpunosti elektronička za sva odobrenja osim za ICCAT (Međunarodna komisija za očuvanje atlantskih tuna) i Opću komisiju za ribarstvo Sredozemlja. Uspostavljena je potpuno elektronička razmjena između Komisije i treće strane za Norvešku, Organizaciju za ribarstvo sjeverozapadnog Atlantika i NEAFC (Komisiju za ribarstvo sjeveroistočnog Atlantika).

Rekreacijski ribolov, koji prije nije bio reguliran, sad je obuhvaćen revidiranom Uredbom o kontroli, čime su uklonjene znatne rupe u zakonu koje se odnose na izvješćivanje o ulovu i razumijevanje učinka rekreacijskog ribolova na određene stokove. Komisija je na zahtjev Europskog parlamenta u studenom 2019. pokrenula pilot-projekt za razvoj i ispitivanje „sustava kontrole za rekreacijski ribolov lubina”[27]. Vanjski ugovaratelj razvio je integrirani informatički alat koji osobama koje se bave rekreacijskim ribolovom omogućuje da brzo obavijeste nacionalna tijela o svojem dnevnom ulovu registracijom ulova. Za evidentiranje

[27] Sustav kontrole za rekreacijski ribolov lubina.

podataka o ulovu razvijena je internetska platforma (RecFishing.eu), koja je, s obzirom na uspjeh pilot-projekta, dodatno proširena kao temelj za cjelovito rješenje za izvješćivanje predviđeno revidiranom Uredbom o kontroli[28]. Rezultati su predstavljeni na internetskom seminaru „Praćenje i kontrola rekreacijskog ribolova" u prosincu 2020.[29]

3.3. Komisijine aktivnosti provjere i praćenja

Države članice moraju uspostaviti djelotvorne sustave kontrole ribarstva. Komisija je odgovorna za nadgledanje primjene Uredbe o kontroli te pravila zajedničke ribarstvene politike u državama članicama. Kako bi se provjerila djelotvornost sustava kontrole i sukladnost s pravilima ZRP-a u državama članicama, Komisija provodi revizije, provjere i nezavisne inspekcijske preglede.

Pandemija bolesti COVID-19 u izvještajnom razdoblju uvelike je utjecala na mogućnost Komisije da provodi revizije i provjere. Unatoč tim poteškoćama provedeno je oko 50 revizija i provjera, uključujući praćenje tekućih akcijskih planova (vidjeti u nastavku). U tom su razdoblju u prvom planu bili vaganje iskrcaja i izvješćivanje o ulovu u osam država članica na Baltičkom moru te u Francuskoj, Španjolskoj, Irskoj i Nizozemskoj. U nekoliko tih država članica revizijom i provjerama otkriveni su ozbiljni nedostaci koji bi mogli dovesti do znatnog pogrešnog izvješćivanja o ulovu i time doprinijeti prelovu. Suradnja s tim državama članicama radi utvrđivanja korektivnih mjera za uklanjanje nedostataka bila je prioritet. Proveden je i niz revizija kako bi se ocijenila provedba višegodišnjeg plana za zapadno Sredozemlje u Italiji, Španjolskoj i Francuskoj, kao i ispunjavanje obveze iskrcavanja u Španjolskoj, Francuskoj, Belgiji, Irskoj i Nizozemskoj.

U mnogim su slučajevima države članice uspješno riješile sporna pitanja iz nalaza revizija i provjera u okviru neformalnih bilateralnih razgovora.

U razdoblju 2020. – 2024. Komisija je pokrenula 37 dijaloga o kontroli ribarstva s 21 državom članicom prije pokretanja postupka zbog povrede, a svi su ti dijalozi zaključeni. Na kraju izvještajnog razdoblja još su bila u tijeku četiri dijaloga prije pokretanja postupka zbog povrede pokrenuta 2019.

Ako Komisija u sustavima kontrole država članica utvrdi nedostatke za čije je rješavanje potrebno više truda i vremena, Komisija s tim državama članicama može sastaviti akcijske planove. Komisija je u razdoblju 2020. – 2024. donijela tri nova akcijska plana, čime je ukupan broj tekućih akcijskih planova porastao na petnaest. Njihovi su glavni ciljevi uklanjanje nedostataka utvrđenih u sustavu evidentiranja ulova, poboljšanje sustava sankcija, unapređenje postupka upravljanja rizikom i sustava potvrđivanja podataka i sljedivosti.

Naposljetku, Komisija je u razdoblju 2020. – 2024. protiv država članica pokrenula 10 postupaka zbog povrede koji se odnose na kontrolu ribarstva. Ti su postupci povezani s: (i)

[28] To cjelovito rješenje za izvješćivanje, čiju je primjenu zatražilo 13 država članica, započelo je s radom 9. siječnja 2026.

[29] https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/news/webinar-recreational-fisheries-monitoring-and-control-2020-12-04_en.

kontrolom uzgajališta plavoperajne tune[30], (ii) sukladnošću s obvezama koje se odnose na kontrolu i izvršenje obveze iskrcavanja[31], (iii) sukladnošću s pravom EU-a u pogledu vanjske flote[32], (iv) sukladnošću s pravom EU-a u pogledu vaganja i evidentiranja ulova[33], i (v) sukladnošću s pravom EU-a u pogledu vaganja, evidentiranja ulova, prijevoza i sljedivosti[34]. Devet od tih postupaka je zaključeno, a jedan je na kraju izvještajnog razdoblja još bio u tijeku[35]. Zaključen je jedan postupak zbog povrede koji je pokrenut 2014. koji se odnosio na sukladnost s određenim odredbama o vaganju i izvješćivanju o ulovu[36]. Zaključen je i postupak zbog povrede koji se odnosio na sustav kaznenih bodova za teške prekršaje[37].

4. Kontrola ribarstva i provedba zajedničke ribarstvene politike i EFPR-a/ EFPRA-e

Uredba o kontroli jedan je od glavnih stupova u provedbi zajedničke ribarstvene politike, a posebno zato što se njome utvrđuju pravila za izvješćivanje o ulovu. Ta su pravila vrlo važna za provjeru sukladnosti s ograničenjima ulova koja se donose na godišnjoj osnovi. Komisija je 2024. uvela novi informatički sustav za izvješćivanje o ukupnom ulovu i ribolovnom naporu, čime razvija svoje kapacitete za praćenje ograničenja ulova i izvješćivanje u skladu s međunarodnim sporazumima. Pravodobnost i potpunost izvješćivanja država članica poboljšale su se u tom razdoblju, ali u tom području i dalje postoje neki stalni nedostaci. Nedostatak pravodobnog i točnog izvješćivanja otežava praćenje iskorištenosti kvota te prijenosa i smanjenja.

Upotreba Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) i Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPRA) bila je ključna potpora trudu koji brojne države članice ulažu u kontrolu ribarstva, zbog čega su EFPR i EFPRA postali ključni stupovi okvira EU-a za kontrolu ribarstva. U okviru EFPR-a države članice prijavile su 418 milijuna EUR prihvatljivih rashoda EFPR-a za operacije kontrole i izvršenja u razdoblju 2014. – 2023.[38] Predviđene su mnoge vrste ulaganja, a tri glavne bile su: (i) kupnja, instalacija i razvoj tehnologije (95 milijuna EUR), (ii) kupnja drugih sredstava za kontrolu (87 milijuna EUR), i (iii) operativni troškovi (82 milijuna EUR). Te tri kategorije ulaganja zajedno su činile oko 63 % ukupnih prihvatljivih rashoda EFPR-a povezanih s kontrolom i izvršenjem.

U okviru EFPRA-e države članice namijenile su 479 milijuna EUR programima za vrstu intervencije „Kontrola i izvršenje” u okviru SO1.4 (Poticanje učinkovite kontrole i izvršenja u ribarstvu, uključujući borbu protiv ribolova NNN, kao i pouzdanost podataka za donošenje odluka na temelju znanja). Na kraju 2024. u okviru vrste intervencije „Kontrola i izvršenje”

30 Hrvatska i Malta.

31 Nizozemska, Irska, Belgija, Francuska, Španjolska.

32 Francuska.

33 Nizozemska.

34 Belgija.

35 Nizozemska.

36 Danska.

37 Irska.

38 Financijska sredstva iz EFPR-a obuhvaćala su razdoblje 2014. – 2020., pri čemu su određeni rashodi bili i nakon tog razdoblja. Financiranje iz EFPRA-e započelo je 2021. Nije moguće izdvojiti rashode za razdoblje 2020. – 2024.

države članice izvijestile su o potpori EFPRA-e (iznosi preuzetih obveza prema korisnicima) u iznosu od 118 milijuna EUR i prihvatljivim rashodima EFPRA-e u iznosu od 26 milijuna EUR. Od 118 milijuna EUR potpore EFPRA-e, 99,2 milijuna EUR, odnosno 84 %, prijavljeno je u okviru operacije „Kontrola i izvršenje (javno)”. Ostale vrste operacija bile su suradnja (8,7 milijuna EUR), inspekcijski pregledi (3,9 milijuna EUR), IT – softver (3,1 milijun EUR), kontrola i izvršenje (privatno), događanja, upravljanje, razvoj i održavanje informacijskih tehnologija, razmjena znanja i koordinacija promatranja.

5. Koordinacija s državama članicama, EFCA-om i partnerskim trećim zemljama na međunarodnim forumima

Djelotvorna i učinkovita primjena sustava kontrole ribarstva zahtijeva neprekidnu interakciju i suradnju između država članica, Komisije i EFCA-e. Zahtijeva i međunarodnu suradnju s trećim zemljama i regionalnim organizacijama za upravljanje ribarstvom.

Komisija redovito raspravlja o provedbi Uredbe o kontroli s državama članicama i EFCA-om u okviru stručne skupine za kontrolu ribarstva. O pitanjima povezanima s izvršenjem raspravlja se u okviru stručne skupine za sukladnost, a u okviru stručne skupine za elektronički sustav izvješćivanja i upravljanje podacima raspravlja se o razvoju i provedbi informacijskih tehnologija.

Na razini Unije, Komisija i EFCA blisko surađuju kako bi omogućile učinkovitu provedbu sustava kontrole ribarstva, razmjenu informacija i podataka te sudjelovanje na sastancima o kontroli ribarstva. Konkretno, Komisija je sudjelovala u: (i) aktivnostima koje organiziraju regionalne stručne skupine za kontrolu i savjetodavna vijeća, prema potrebi, (ii) aktivnostima koje EFCA organizira za provedbu planova o zajedničkom korištenju sredstava, te (iii) radnoj skupini EFCA-e za izvješća o elektroničkom inspekcijskom pregledu i izvješća o nadzoru.

Kao globalni predvodnik u upravljanju oceanima i istaknuti borac protiv ribolova NNN Unija aktivno promiče bolje upravljanje oceanima, uključujući mjere kontrole. U skladu s planom međunarodnog upravljanja oceanima[39] Komisija je blisko surađivala s partnerima iz cijelog svijeta, kao što su regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom[40] i međunarodne organizacije[41]. Bilateralno i multilateralno surađuje i s obalnim državama u svojem susjedstvu koje nisu članice EU-a, npr. Ujedinjenom Kraljevinom, zemljama koje su s EU-om surađivale u sporazumima o ribarstvu[42] i zemljama izvan EU-a koje sudjeluju u dijalozima o ribolovu NNN[43] kako bi: (i) poboljšala jednake uvjete u kontroli ribarstva, (ii) osigurala sukladnost u

[39] Mjera 7. plana: „Borba protiv nezakonitog ribolova i jačanje održivog upravljanja izvorima hrane u oceanima na globalnoj razini”: https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/ocean/international-ocean-governance_hr.

[40] Regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom.

[41] Međunarodni sporazumi.

[42] Sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu.

[43] Nezakonit ribolov.

ribarstvu, (iii) primijenila najnovije norme za kontrolu ribarstva i razmjenu podataka[44], i (iv) pobrinula se za odgovarajuće praćenje nesukladnosti.

6. Zaključak

Provedba i evaluacija Uredbe o kontroli istaknule su ključnu ulogu kontrole ribarstva u postizanju ciljeva ZRP-a. U najnovijem izvještajnom razdoblju ostvaren je napredak u modernizaciji sustava kontrole ribarstva velikom revizijom osnovne uredbe, kojom će se poboljšati sukladnost i dodatno poduprijeti održivo ribarstvo. Rad Komisije na razvoju informatičke infrastrukture, provedbi revizija i pružanju stručnih smjernica pomogao je državama članicama da djelotvornije provode Uredbu o kontroli. Te su inicijative dovele do poboljšanja razmjene podataka i izvršenja mjera očuvanja te su pojednostavnile postupak prijenosa kvota, što je dovelo do veće transparentnosti i učinkovitosti.

Veća upotreba novih tehnologija nadzora, kao što su bespilotne letjelice i sofisticirani elektronički sustavi izvješćivanja, povećala je djelotvornost inspekcijskih pregleda i praćenja ribarstva, čime se doprinosi boljoj sukladnosti i održivijim praksama u ribarstvu. Države članice izdvojile su i sredstva za poboljšanje kapaciteta za izvješćivanje i inspekcijske preglede, uz znatno povećanje broja dana ophodnje na moru, unatoč pandemiji bolesti COVID-19 u izvještajnom razdoblju, i operativne upotrebe nadzornih letjelica.

Međutim, i dalje postoji nekoliko nedostataka i poteškoća zbog kojih je potrebna stalna pozornost država članica. Stalni problemi uključuju nedostatke u vaganju i evidentiranju ulova, poteškoće u kontroli i izvršenju obveze iskrcavanja bez upotrebe daljinskog elektroničkog praćenja te ovisnost o nepouzdanim sustavima u papirnatom obliku. Potrebno je i otkloniti nedostatke u sustavima potvrđivanja podataka i sljedivosti te u sankcijama koje se izriču za prekršaje kako bi za sve gospodarske subjekte uvjeti bili jednaki i kako bi se unaprijedile odredbe o izvršenju.

Kako bi otklonile te poteškoće, države članice moraju surađivati na provedbi korektivnih mjera kojima se unapređuju sustavi kontrole ribarstva. Akcijski planovi Komisije, zajedno s revizijama i provjerama koje su u tijeku, pružaju okvir za ta poboljšanja. Sukladnost s pravom EU-a u području vaganja, evidentiranja ulova, prijevoza i sljedivosti ključna je za dugoročnu održivost ribarstva.

U budućnosti će provedba revidiranog zakonodavstva o kontroli ribarstva biti sastavni dio odgovora EU-a na te probleme, među ostalim povećanom upotrebom digitalnih alata kako bi se pojednostavnile aktivnosti država članica i gospodarskih subjekata te smanjilo povezano administrativno opterećenje. Ključno je poboljšati odredbe o izvršenju, zajamčiti kvalitetu i razmjenu podataka o ribarstvu te postići sinergije s drugim politikama. Buduća ugradnja daljinskog elektroničkog praćenja omogućit će nadležnim tijelima utvrđivanje nezakonitog odbačenog ulova i poduzimanje mjera u slučaju nesukladnosti. Tim mjerama EU nastoji zadržati vodeću ulogu u globalnom upravljanju oceanima te istodobno promicati ekološku preobrazbu potrebnu za budućnost održivog ribarstva.

[44] Zahvaljujući trudu Unije NEAFC je u studenom 2018. prihvatio normu FLUX za razmjenu podataka. Komisija je započela i pregovore o uvođenju norme UN/FLUX u više bilateralnih foruma, među ostalim s Norveškom i Farskim Otocima.

Revidirana Uredba o kontroli otvorila je novo poglavlje u kontroli ribarstva na razini EU-a. Ona omogućava da svi ribari u svim morskim bazenima poštuju ista pravila. Štiti poštene gospodarske subjekte te jača suradnju i povjerenje među državama članicama. Uvodi tehnologiju kako bi se smanjilo administrativno opterećenje za države članice i gospodarske subjekte. Predstojeće godine bit će ključne za njezinu provedbu, u smislu sekundarnog zakonodavstva koje će donijeti Komisija, provedbe u državama članicama i izvršenja u svim morskim bazenima i ribarstvu. Za to će biti potrebna kontinuirana politička predanost i tehnički angažman država članica. Ta će nastojanja biti ključna za uspjeh revizije Uredbe o kontroli i za postizanje razine ambicije koju su utvrdili suzakonodavci, posebno kad je riječ o jačanju kontrole ribarstva i pojednostavnjenju primjenom digitalnih alata. Komisija nastavlja predano i transparentno surađivati s državama članicama na provedbi Uredbe o kontroli.